

Natura 2000 område nr. 228 Stenholt Skov og Stenholt Mose

Områdebeskrivelse

Området domineres af de to store naturområder Stenholt Mose og Stenholt Skov. Stenholt Mose indeholder rester af et tidligere meget stort højmosekompleks. Den tilbageværende uforstyrrede højmoseflade er blandt de største i Danmark. Stenholt Mose er bemærkelsesværdig ved at være dannet på et indsandeområde, hvorfor der ligger lave sandbakker spredt på højmosearealet. Tørvegravning foregik op til 1960'erne, og har efterladt en stor sø og afgravede moseflader. Stenholt Skov indeholder et af Jyllands største og bedst bevarede egekrat på ca. 100 ha.

Det samlede areal er på ca. 340 ha, hvoraf 106 ha er skov.

Vigtigste naturværdier

Stenholt Mose indeholder både aktiv og nedbrudt højmose. Højmosefladen domineres af tue-kæruld og hedelyng, men der findes dog også typiske tørvemosarter som *Sphagnum magellanicum* samt rosmarinlyng og tranebær. De afgravede højmosepartier rummer brunvandede søer, fattigkær af hængesækstypen og skovbevokset tørvemose.

I kanten af Stenholt Skov findes tør hede og den opstemmede sø, Skallerund Sø, der er under overvoksning med hængesæk. Egeskoven i Stenholt Skov er domineret af vinter-eg, og er derfor ikke omfattet af habitatdirektivet, som udelukkende sikrer beskyttelse af stilkege-krat. Skoven indeholder dog både store naturværdier og mange kulturspor. Gentagen hugst og græsning med husdyr har skabt en skov med knudrede, flerstammede egetræer.

Trusler mod områdets naturværdier

Der er foretaget en tilstandsvurdering for de fleste af områdets naturtyper, og truslerne mod udpegningsgrundlaget er registreret.

Højmosen er truet af udtørring og tilgroning med vedplanter. Højmosen og flere andre af de naturtyper, som området er udpeget for at beskytte, vurderes at være påvirket af luftbåren kvælstofbelastning. Tilgroning med vedplanter, herunder invasive arter som bjerg-fyr, er en trussel mod naturværdierne flere steder i området.

Målsætning og indsats

Den overordnede målsætning for området er, at området skal indeholde en aktiv højmose med intakt hydrologi og høj naturtilstand og med omgivende næringsfattige naturtyper. Dette forudsætter en hævnning af vandstanden inden for højmosens naturlige hydrologiske opland. Endvidere forudsættes det, at områdets sekundære naturtyper, der er opstået på grund af tørvegravning, som brunvandede søer, tidvis våd eng, nedbrudt højmose og skovbevokset tørvemose, genoprettes til aktiv højmose. Tørre heder og sure overdrev skal udvides og så vidt muligt sammenkædes, og de skal være i god-høj naturtilstand.

Indsatsen for Stenholt Mose vil helt overvejende dreje sig om at genoprette en naturlig hydrologi. En del af udvidelsen opnås ved genopretning af nedbrudt højmosse, tidvis våd eng, brunvandede søer og skovbevokset tørvemose til aktiv højmosse.

Lysåbne naturtyper skal bevares ved rydning af vedplanter og sikring af drift (græsning) af naturtyperne samt gennemførelse af en indsats over for invasive plantearter. Skovnaturtyper kan sikres ved indgåelse af aftaler. Der foretages en sammenkædning af forekomsterne af tør hede, hvor det naturmæssigt er muligt.

Oversigt over de væsentligste virkemidler til gennemførelse af denne plan:

Indsats	Stort omfang	Mindre omfang	Undersøges nærmere	Ikke relevant
Rydning, fjernelse af uønsket opvækst Herunder bekæmpelse af invasive arter	X			
Forbedring af hydrologi Fx ved at standse dræning, genoprette vandløb, fjerne diger	X			
Ekstensiv drift Fx indførsel eller opretholdelse af græsning, høslet mm.		X		
Sikring af arealer Sikring af natur der ikke pt. er beskyttet (fx stenrev og skovnatur)			X	
Reducere forstyrrelser				X
Forbedring/sikring af levesteder Fx ved etablering af vandhuller, sikring af redetræer eller større fouragerings- eller yngleområder				X
Sammenkædning af naturarealer Fx ved udlæg af naturarealer til samdrift af mindre og adskilte naturområder.		X		